

EDUSKUNNAN VASTAUS 217/2004 vp

Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja markkinaoikeuslain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi sähkömarkkinalain ja markkinaoikeuslain muuttamisesta (HE 127/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallituksen tulee antaa talousvaliokunnalle selvitys syyskuun 2006 loppuun mennessä sähkömarkkinalakiin tehtyjen muutosten vaikutuksista sähkömarkkinoihin sekä kuluttajien ja yrittäjien asemaan sähkömarkkinoilla.

Valiokuntakäsittely

Talousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TaVM 27/2004 vp).

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun sähkömarkkinalain (386/1995) 54 §,

muutetaan 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 3, 12 ja 13 kohta, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 kohta, 11 ja 13 §, 15 §:n 3 ja 4 momentti, 4 luvun otsikko, 16 §:n 2 ja 4 momentti, 16 b §:n 2 momentti, 16 c §:n 1 ja 2 momentti, 16 d §, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 21—23 ja 25 c §, 26 §:n 3 momentti, 27 a §:n 1 momentti, 7 ja 8 luku, 38 ja 39 §, 40 §:n 2 momentti, 42 §, 10 luku ja 51—53 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 12 ja 13 kohta, 4 luvun otsikko, 16 §:n 2 ja 4 momentti, 16 b §:n 2 momentti, 16 c §:n 1 ja 2 momentti ja 16 d § laissa 332/1998 sekä 21 ja 22 § osaksi laissa 466/1999, 25 c §, 26 §:n 3 momentti, 27 a §:n 1 momentti ja 44 § viimeksi mainitussa laissa, 42 § osaksi laissa 444/2003 ja 10 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä

lisätään 1 §:ään otsikko, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 444/2003, otsikko, 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 332/1998, 466/1999 ja 444/2003, otsikko, 4 §:ään otsikko ja uusi 3 momentti, 6—8 §:ään otsikko, 9 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 466/1999 ja laissa 1130/2003, otsikko, 10 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 444/2003, otsikko, 12 §:ään otsikko sekä uusi 2 ja 3 momentti, 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1130/2003, otsikko, 14 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 444/2003, otsikko, 15 §:ään otsikko, 15 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 444/2003, otsikko, lakiin uusi 15 b §, 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 332/1998 ja 444/2003, otsikko, 16 a—16 c §:ään, sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 332/1998, otsikko, lakiin uusi 16 e §, 17 §:ään otsikko, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 444/2003, otsikko ja uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 19 §:ään otsikko, 20 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 138/1998, otsikko, 24 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 444/2003, otsikko, lakiin uusi 38 a—38 d ja 39 a §, 40 §:ään otsikko, 41 §:ään otsikko ja uusi 3 momentti sekä 43, 48, 50 ja 55 §:ään otsikko seuraavasti:

1 § <i>Lain tavoitteet</i>	4 § <i>Sähköverkkolupa</i>
2 § <i>Lain soveltamisala</i> Tämän lain 2 ja 3 luvun sekä 36 ja 36 a §:n säännöksiä ei sovelleta puolustushallinnon sähköverkkoihin ja voimalaitoksiin.	Luvanvaraista ei ole: 1) sähköverkkotoiminta, jossa yhteisön tai laitoksen hallinnassa olevalla sähköverkolla hoidetaan vain kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäistä sähkönjakelua; 2) sähköverkon suunnittelu. Sähkömarkkinaviranomainen voi yksittäistapauksissa määrääjäksi tai toistaiseksi sallia sähköverkkotoiminnan harjoittamisen ilman sähköverkkolupaa. Edellytyksenä on, että verkonhaltijan sähköverkolla on vähäinen merkitys sähkön siirron kannalta.
3 § <i>Määritelmät</i> Tässä laissa tarkoitetaan: 3) <i>liittymisjohdolla</i> yhtä liittyjää varten rakennettua sähköjohtoa, jolla liittyjä liitetään sähköverkkoon ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa; 12) <i>ministeriöllä</i> kauppa- ja teollisuusministeriötä; 13) <i>sähkömarkkinaviranomaisella</i> Energia-markkinavirastoa;	5 § <i>Sähköverkkoluvan myöntäminen ja luvan edellytykset</i> Sähköverkkolupa myönnetään, jos luvanhakijalla on tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset huolehtia sähköverkkotoiminnastaan. Edellä 1 momentissa tarkoitettut edellytykset täyttyvät, jos: 1) hakijan organisaatio vastaa sen verkkotoiminnan laajuutta ja luonnetta; 2) hakijalla on palveluksessaan riittävä henkilöstö;

3) hakijalla on palveluksessaan sellainen käytön johtaja sekä, jos hakija suorittaa sähkötoita, sähkötoiden johtaja, joka täyttää sähköturvallisuuksissa (410/1996) ja sen nojalla säädetyt kelpoisuusvaatimukset;

4) hakijalla on taloudelliset edellytykset kannattavaan sähköverkkotoimintaan;

5) hakijalla on päätösvalta sähköverkon käyttöön, ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittaviin varoihin; sekä

6) järjestelmävastuuseen määrättävä kantaverkonhaltija on järjestänyt valtakunnallisen tasevastuun hoitamiseen liittyvät toiminnot erillisen toimintayksikkönsä tai kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi.

Lupaan voidaan liittää 1 momentin edellytysten kannalta tarpeellisia ehtoja. Lupaa tai luvan ehtoja voidaan muuttaa luvanhaltijan suostumuksella tai muulloinkin, jos muutos on välttämätön toiminnan edellytyksissä tapahtuneiden olennaisten muutosten vuoksi.

Lupaa ei voida siirtää toiselle yhteisölle tai laitokselle.

6 §

Jakeluverkonhaltijan vastuualue

Luvanhaltija voi sopia toisen luvanhaltijan kanssa vastuualueen muutoksesta. Muutoksesta on ilmoitettava alueen liittyjille ja sähkömarkkinaviranomaiselle. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista sekä ilmoitusmenettelystä.

7 §

Sähköverkkoluvan peruuttaminen

Sähkömarkkinaviranomainen voi peruuttaa sähköverkkoluvan:

2) jos luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä; taikka

8 §

Toimenpiteet sähköverkkoluvan peruuttamisen johdosta

3 luku

Verkkotoiminnan yleiset velvoitteet ja hinnoitteluperiaatteet

9 §

Kehittamis- ja liittämisvelvollisuus

10 §

Siirtovelvollisuus

11 §

Sähkön siirtoa koskeva ilmoitusvelvollisuus

Ministeriön asetuksella voidaan säätää, että sähkön siirtoa koskevista pyynnöistä, neuvotteluiden aloittamisesta ja niiden tuloksista on ilmoitettava sähkömarkkinaviranomaiselle ja kansainvälisille järjestöille, jos Suomen kansainväliset sopimusvelvoitteet sitä edellyttävät.

12 §

Verkkopalvelujen myyntiehtojen ja tunnuslukujen julkaiseminen

Verkonhaltijan tulee ilmoittaa sähkömarkkinaviranomaiselle verkkopalvelujensa voimassa olevat myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määrätymisperusteet. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista sekä ilmoitusmenettelystä.

Verkonhaltijan tulee julkaista verkkopalvelujensa hintatasoa sekä verkkotoiminnan tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavia tun-

nuslukuja. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tunnuslukuja julkaisemisvelvollisuus koskee, mitä kaavoja ja ohjeita tunnuslukuja laskettaessa noudatetaan sekä miten tunnusluvut julkaistaan.

13 §

Jakeluverkonhaltijan laskussa ilmoitettavat tiedot

Jakeluverkonhaltijan tulee esittää laskutuksessa asiakkaalleen erittely siitä, miten verkkopalvelun hinta muodostuu. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkemmat määräykset siitä, mitä tietoja sähköön siirtoa koskevaan laskuun tulee sisällyttää.

14 §

Verkkopalvelujen myyntiehtoja ja hinnoittelua koskevat yleiset säännökset

14 a §

Sähkön tuontia ja vientiä koskevat siirtomaksut

15 §

Pistehinnoittelu

Jakeluverkossa siirtopalvelujen hinta ei saa riippua siitä, missä asiakas maantieteellisesti sijaitsee verkonhaltijan vastuualueella. Jakeluverkonhaltijan toisistaan maantieteellisesti erillään sijaitsevilla vastuualueen osilla tulee kuitenkin soveltaa kunkin alueen osalta omia siirtopalvelujen hintoja. Sähkömarkkinaviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen siirtopalvelujen erillisten hintojen soveltamisesta, jos jakeluverkonhaltijan vastuualueen osien kus-

tannustasot ja hinnoitteluperusteet eivät poikkea merkittävästi toisistaan.

Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä pistehinnoittelun periaatteiden soveltamisesta.

15 a §

Sähkönmyyjän vaihtamiseen liittyviä suoritteita koskevat säännökset

15 b §

Häviöenergian hankinta

Verkonhaltijan on hankittava sähköverkkonsa häviöenergia sekä sähköverkkonsa käyttöä palveleva varavoima avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti.

4 luku

Järjestelmävelvoitteet ja sähkökauppojen selvitys

16 §

Järjestelmävastuu

Järjestelmävastuussa oleva kantaverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja sähköön siirtojärjestelmän sekä siihen liitettyjen voimalaitosten ja kuormien käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sen jälkeen, kun sähkömarkkinaviranomainen on päätöksellään vahvistanut ehdot. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteuttamistavasta ja sisällöstä voidaan antaa ministeriön asetuksella.

16 a §

Valtakunnallinen tasevastuu

16 b §

Tasevastuu

Tarkempia säännöksiä tasevastuun sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

16 c §

Taseselvitys

Verkonhaltija ja muu sähkömarkkinoiden osapuoli ovat velvollisia huolehtimaan taseselvityksestä.

Taseselvityksen tulee perustua sähkön mittaukseen tai mittauksen ja tyyppikuormituskäyrän yhdistelmään sekä toimituksia koskeviin ilmoituksiin siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkemmat säännökset taseselvityksen sisällöstä ja taseselvityksessä käytettävistä menetelmistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

16 d §

Tasevastuuta ja taseselvitystä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Sähkömarkkinoiden osapuolet ovat velvollisia ilmoittamaan tasevastuun täyttämisen sekä taseselvityksen edellyttämiä sähkön tuotantoa, käyttöä ja toimituksia koskevia mittaustietoja ja muita tietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä. Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä.

16 e §

Järjestelmävelvoitteisiin liittyvä salassapitovelvollisuus

Tässä luvussa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen sekä niihin sisältyvien tietojen salassapitovelvollisuuteen samoin kuin näitä tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja koskevaan vaitiolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sekä salassapitovelvollisuuden rikkomiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 22 ja 23 §:ää sekä 24 §:n 1 momentin 20 kohtaa myös silloin, kun kysymys ei ole asiakirjasta, johon mainittua lakia sen 4 §:n mukaan sovelletaan.

17 §

Jakeluverkon rakentaminen

Muut saavat rakentaa vastuualueelle jakeluverkkoa, jos:

1) kysymyksessä on liittymisjohto, jolla sähkönkäyttöpaikka liitetään vastuualueen jakeluverkonhaltijan sähköverkkoon;

2) kysymyksessä on liittymisjohto, jolla sähköntuotantolaitos liitetään vastuualueen jakeluverkonhaltijan tai muun verkonhaltijan sähköverkkoon;

3) kysymyksessä on kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäinen verkko; tai

4) verkonhaltija antaa toiselle suostumuksen verkon rakentamiseen.

18 §

Korkeaajännitejohtojen rakentaminen

Lupa on myönnettävä 3 momentin estämättä liittymisjohdolle, jolla sähkönkäyttöpaikka, sähköntuotantolaitos tai vastuualueen jakeluverkonhaltijan sähköasema liitetään lähimpään ni-

mellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköverkkoon.

19 §

Rakentamisluvan hakeminen ja ympäristövaikutusten arviointi

Rakentamislupahakemuksessa on esitettävä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetty tiedot ja selvitykset.

20 §

Kunnan asemaa koskevat säännökset

21 §

Toimitusvelvollisuus

Sähkön vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella, on toimitettava vastuualueella sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille sähkönkäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa (*toimitusvelvollisuus*).

Jos 1 momentissa olevaa sähkön vähittäismyyjää ei ole, sovelletaan huomattavan markkinavoiman vähittäismyyjän velvoitteita sähkön vähittäismyyjään, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien sähkönkäyttäjien osalta on kyseisellä vastuualueella suurin.

Sähkön vähittäismyyjällä, jolla on huomattava markkinavoima, tulee olla julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia tai sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja tai rajoituksia.

Sähkömarkkinaviranomainen voi määrätä tässä pykälässä tarkoitetun vähittäismyyjän toimit-

tamaan sähköä 3 momentissa tarkoitetuilla ehdoilla toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille.

22 §

Vähittäismyyjän myyntiehtojen ilmoittaminen sähkömarkkinaviranomaiselle

Sähkön vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima, tulee toimittaa 21 §:n 3 momentissa tarkoitettut vähittäismyyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet sähkömarkkinaviranomaiselle ennen niiden käyttöönottamista.

Sähkön vähittäismyyjän tulee ilmoittaa sähkömarkkinaviranomaiselle tai tämän määräämälle yhteisölle sähkön vähittäismyyntiehdot ja -hinnat, joilla vähittäismyyjä tarjoaa yleisesti sähköä kuluttajille sekä muille sähkönkäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa.

Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkemmat määräykset, mitä vähittäismyyntiehtoihin ja -hintoihin sekä niiden määräytymisperusteisiin liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

23 §

Sähkönmyyjän laskussa ilmoitettavat tiedot ja sähkönmyyjän tunnuslukujen julkaiseminen

Sähkönmyyjän tulee esittää laskutuksessa asiakkaalleen erittely siitä, miten sähkön hinta muodostuu. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkemmat määräykset siitä, mitä tietoja sähköenergiaa koskevaan laskuun tulee sisällyttää.

Vähittäismyyjien tulee julkaista sähkön keskimääräistä hintatasoa kuvaavia tietoja. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa määräyksiä julkaisemisesta noudatettavasta menettelystä.

24 §

Sähkön myynti kiinteistön sisäisen sähköverkon kautta

25 c §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Jakeluverkonhaltijan on annettava ennen liittymissopimuksen tekemistä liittyjälle ja ennen sähköverkkosopimuksen tekemistä sähkönkäyttäjälle tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sekä tarjolla olevista sopimuksen sisältöä koskevista vaihtoehdoista, kuten hinnoitteluvaihtoehdoista. Vähittäismyyjän on annettava ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä vastaavat tiedot sähkönkäyttäjälle.

Liittyjälle ja sähkönkäyttäjälle on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) palveluntarjoajan nimi ja yhteystiedot;
 - 2) tarjottu suoritus tai palvelu ja sen laatu sekä liittymissopimuksen kysymyksessä ollessa liittymän toimitusaika;
 - 3) sopimuksen mukaiseen suoritukseen tai palveluun liittyvät mahdolliset ylläpitopalvelut;
 - 4) menetelmät, joiden kautta liittyjä tai sähkönkäyttäjää saa tietoja sopimukseen tai siihen liittyviin ylläpitopalveluihin sovellettavista maksuista;
 - 5) sopimuksen voimassaoloaika sekä sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot;
 - 6) sovellettavat vahingonkorvaukset ja muut hyvitykset, jos suorituksen tai palvelun laatu ei vastaa sovittua;
 - 7) tiedot käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä sekä niiden vireillepanosta.
- Sähköverkkosopimusta tai sähkönmyyntisopimusta koskevia tietoja ei tarvitse antaa, jos sopimus tehdään suullisesti eikä sähkönkäyttäjää tietoja halua.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tiedot on kirjattava sovituissa muodossaan sopimukseen tai vahvistusilmoitukseen.

26 §

Sopimusehtojen muuttaminen

Jos jakeluverkonhaltijan vastuualue muuttuu, jakeluverkonhaltijalla on oikeus muuttaa siirtopalvelujen hintaa 15 §:n 3 momentissa säädetyn yhtenäisen hinnoittelun toteuttamiseksi. Yksittäisten asiakkaiden maksuihin merkittäviä muutoksia aiheuttavat hintamuutokset tulee toteuttaa sähkömarkkinaviranomaisen ennen uuden hinnoittelun käyttöönottoa hyväksymän siirtämääjan kuluessa.

27 a §

Vakiokorvaus liittymän kytkemisen viivästyessä

Jos liittymän kytkeminen viivästyy, liittyjällä on oikeus vakiokorvaukseen. Sen määrä on kahden ensimmäisen viivästysviikon aikana kultakin alkaneelta viivästysviikolta 5 prosenttia liittymismaksusta ja tämän jälkeen kultakin alkaneelta viivästysviikolta 10 prosenttia liittymismaksusta. Vakiokorvauksen enimmäismäärä on 30 prosenttia liittymismaksusta. Se on kuitenkin enintään 1 700 euroa. Vakiokorvauksen enimmäismäärää voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti. Vakiokorvausta laskettaessa käytetään perusteena niitä maksuja, joita jakeluverkonhaltija yleisesti liittymisestä perii ilman erityisoloista johtuvia korotuksia.

7 luku

Toimintojen eriyttäminen

28 §

Sähköliiketoimintojen eriyttämisvelvollisuus

Sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnot

muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista.

Verkonhaltijan on eriytettävä toisistaan seuraavat sähköverkkotoiminnan osatoiminnot:

1) kantaverkkotoiminta ja jakeluverkkotoiminta; sekä

2) jakeluverkkotoiminnat, joita harjoitetaan toisistaan maantieteellisesti erillään sijaitsevisa vastuualueen osissa, jos osissa sovelletaan 15 §:n 3 momentissa tarkoitettuja omia siirtopalvelujen hintoja.

Sähköliiketoimintoja ei kuitenkaan tarvitse eriyttää toisistaan ja muista liiketoiminnoista, jos liiketoiminta on määrältään tai suhteessa yrityksen harjoittamiin muihin liiketoimintoihin verrattuna vähäistä. Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, milloin liiketoiminta on merkitykseltään vähäistä.

29 §

Eriyttämisvelvollisuuden sisältö

Eriyttämällä tarkoitetaan tässä laissa sitä, että eriytettävälle sähköliiketoiminnoille on tilikausittain laadittava tuloslaskelma ja tase. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla yrityksen kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava soveltuvin osin kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

30 §

Kunnallisen laitoksen eriyttäminen

Sähköliiketoimintaa harjoittavan kunnallisen laitoksen sähköliiketoimintoja koskeva kirjanpito tulee tilikausittain eriyttää kunnan muusta kirjanpidosta sekä kunnan muiden laitosten kirjanpidosta. Laitokselle tulee laatia oma tuloslaskelma ja tase.

31 §

Eriytettyjen tilinpäätösten tarkastaminen

Sähköliiketoimintaa harjoittavan yhteisön sekä kunnan tai valtion laitoksen tilintarkasta-

jien tulee tarkastaa eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat, taseet ja niiden lisätiedot osana yhteisön, kunnan tai laitoksen lakisääteistä tilintarkastusta.

32 §

Eriytettyjen tilinpäätösten julkaiseminen

Sähköliiketoimintojen eriytetyt tilinpäätökset tulee julkaista. Tilinpäätökset tulee liittää sähköliiketoimintaa harjoittavan yrityksen tai konsernin taikka kunnan, kuntayhtymän tai valtion laitoksen viralliseen tilinpäätökseen sekä julkaistavaan vuosikertomukseen taikka vuosikertomusta vastaavaan sidosryhmien saataville toimitettuun muuhun julkiseen asiakirjaan.

33 §

Eriytettyjen tilinpäätösten laatiminen

Liiketapahtumat ja tase-erät tulee kirjata liiketoimintojen tuloslaskelmiin ja taseisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Yhteiset tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä laskennallisesti eri toimintoille siten, että aiheuttamisperiaate mahdollisuuksien mukaan toteutuu.

Poistojen tulee eriytetyissä tilinpäätöksissä perustua hankintamenoihin. Laadittaessa eriytettyä tilinpäätöstä ensimmäistä kertaa käyttöomaisuuden hankintamenot tulee sisällyttää siihen suunnitelmanmukaisilla poistoilla vähennettyinä.

Valittua eriyttämismenettelyä tulee noudattaa jatkuvasti, jollei sen muuttamiseen ole perusteltua syytä. Muutoksista tulee tehdä selvitys eriytetyn tilinpäätöksen yhteydessä.

34 §

Eriyttämistä koskevat täydentävät säännökset

Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) perusteista, joiden mukaan tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan eri liiketoiminnoille;

2) perusteista, joiden mukaan yksittäistä sähköliiketoimintoa koskevat tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan;

3) yhteisten tulojen ja menojen sekä taseerien kirjaamisesta eri liiketoiminnoille;

4) eriytettyjen tuloslaskelmien ja taseiden sekä verkonhaltijan tuloslaskelman ja taseen kaavasta;

5) eriytettyihin tilinpäätöksiin sekä verkonhaltijan tilinpäätökseen sisällytettävistä lisätiedoista;

6) eriytettyjen tilinpäätösten sekä verkonhaltijan tilinpäätöksen toimittamisesta sähkömarkkinaviranomaiselle.

Eriytettyjen tilinpäätösten yhteydessä tulee julkaista tilinpäätösten laatimisperusteita selvittäviä tietoja sekä verkonhaltijan toimintaa kuvaavia tunnuslukuja. Sähkömarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja ja tunnuslukuja julkaisemisvelvollisuus koskee sekä miten tiedot ja tunnusluvut julkaistaan.

Sähkömarkkinaviranomainen voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tämän lain vaatimasta toimintojen eriyttämistävästä, jos sen toteuttaminen lain vaatimusten mukaisesti on kohtuutonta.

34 a §

Oikeudellisesti eriytetty sähköverkkotoiminta

Jos kantaverkonhaltija tai muu verkonhaltija, jonka 400 voltin sähköverkossa siirretty vuotuinen sähkömäärä on ollut kolmen viimeksi päättyneen kalenterivuoden aikana vähintään 200 gigawattituntia, toimii osana sähköntuotantoa tai sähkönmyyntiä harjoittavaa yritystä tai saman osapuolen määräysvallassa olevaa yritysryhmää, tulee verkonhaltijan olla oikeudelliselta muodoltaan, organisaatioltaan ja päätöksenteoltaan riippumaton yrityksen tai yritysryhmän sähköntuotanto- ja sähkönmyyntitoiminnoista (*oikeudellisesti eriytetty sähköverkkotoiminta*).

Määräysvallalla tarkoitetaan 1 momentissa oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet huomioon

ottaen antavat osapuolelle mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä ja sen toimielimissä.

Oikeudellisesti eriytettyä sähköverkkotoimintaa koskeva yritysrakenteen muutos on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona 1 momentissa tarkoitettu kynnysarvo on täyttynyt.

34 b §

Oikeudellisesti eriytetyn verkonhaltijan oikeus harjoittaa sähkönhankintaa ja -myyntiä

Oikeudellisesti eriytettyä sähköverkkotoimintaa harjoittava verkonhaltija voi harjoittaa sähkönhankintaa ja -myyntiä, jos toiminnan tarkoituksena on:

- 1) sähköverkon häviöenergian hankinta;
- 2) järjestelmävastuuseen kuuluvien tehtävien hoitaminen;
- 3) siirtorajoitusten hallinta;
- 4) verkon rakentamista, käyttöä ja kunnossapitoa palvelevien siirrettävien varavoimakoneiden käyttö ja niillä tuotetun sähkön myynti verkkoon;

5) hankkia omakäyttösähköä yhteisön toimitiloihin, sähköasemille tai linkkiasemiin taikka muihin näitä vastaaviin yhteisön kohteisiin;

6) jakeluverkonhaltijan sähköntoimitus tähän lakiin perustuvan velvollisuuden nojalla sähkönkäyttäjälle tilanteessa, jossa vähittäismyyjän toimitus on keskeytynyt myyjästä aiheutuvasta syystä.

34 c §

Toiminnalliset eriyttämisvaatimukset

Oikeudellisesti eriytettyä sähköverkkotoimintaa harjoittavan verkonhaltijan, jolla on vähintään 50 000 asiakasta, johtoon kuuluva henkilö ei saa toimia sähkön tuotannosta tai myynnistä vastaavan yrityksen toimitusjohtajana taikka hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen jäsenenä, jos verkonhaltija ja yritys ovat saman osapuolen määräysvallassa.

Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toiminnallisista eriyttämisvaatimuksista, jotka koskevat oikeudellisesti eriytettyä sähköverkkotoimintaa harjoittavaa verkonhaltijaa, jolla on vähintään 100 000 asiakasta. Nämä vaatimukset voivat liittyä:

1) verkonhaltijan johtoon kuuluvien henkilöiden riippumattomuuden varmistamista koskevista työsuhde-eduista päättämiseen; sekä

2) verkonhaltijan velvollisuuden laatia ohjelma toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että verkonhaltija toteuttaa tämän lain 3 ja 4 luvussa tarkoitettua velvoitetta syrjimättömästi.

8 luku

Sähkön tuotanto, tuonti ja vienti

35 §

Uutta sähköntuotantokapasiteettia koskeva tarjouskilpailu

Valtioneuvosto voi päättää sähkön riittävyyden turvaamiseksi uutta sähköntuotantokapasiteettia tai kysynnänhallintatoimia koskevan julkisen tarjouskilpailun järjestämisestä. Päätös voidaan tehdä vain siinä tapauksessa, että sähkön tarjonta, suunnitteilla ja rakenteilla olevat sähköntuotantolaitokset ja siirtoyhteydet sekä toteutettavat energiatehokkuutta edistävät kysynnänhallintatoimet huomioon ottaen, ei riitä täyttämään sähkön kysyntää Suomessa eikä sähkön riittävyyttä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Tarjouskilpailun järjestämistä koskevassa päätöksessä määrätään:

1) tarjouspyyntöön sisällytettävät tiedot edellytetyistä sopimusehdoista ja menettelytavat, joita tarjoajien on noudatettava; sekä

2) perusteet, jotka sääntelevät tarjoajien valintaa ja sopimuksen tekemistä.

Päätös tarjouskilpailun järjestämisestä ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa. Päätöksen tarjouksen hyväksymisestä tekee ministeriö. Ministeriön tehtävänä on myös tarjouskilpailun täytäntöönpano.

Tarkemmat säännökset tarjouskilpailussa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Voimalaitosten rakentamista ja käytöstäpoistamista koskevat ilmoitukset

Voimalaitoksen haltijan tulee ilmoittaa sähkömarkkinaviranomaiselle voimalaitoksen rakentamissuunnitelmasta ja käyttöönottamisesta sekä voimalaitoksen pitkäaikaisesta tai pysyvästä käytöstäpoistamisesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

36 a §

Voimalaitosten huoltoseisokit

Voimalaitoksen haltijan tulee ilmoittaa sähkömarkkinaviranomaiselle teholtaan vähintään 100 megavolttiampeerin suuruisen erillistä sähkön tuotantoa harjoittavan voimalaitoksensa suunnitellusta huoltoseisokista, joka ajoittuu 1.12.—28.2. väliselle ajalle. Ilmoitus on tehtävä vähintään kuusi kuukautta ennen huoltoseisokin suunniteltua alkamisajankohtaa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista sekä ilmoitusmenettelystä.

Sähkömarkkinaviranomainen voi määrätä siirtämään 1 momentissa tarkoitetun voimalaitoksen huoltoseisokin ajankohtaa 1.12.—28.2. välisen ajan ulkopuolelle, jos on perusteltua syytä epäillä, että sähkön tarjonta ei riittäisi täyttämään sähkön kysyntää Suomessa huoltoseisokin ilmoitettuna ajankohtana. Päätös huoltoseisokin siirtämisestä on tehtävä vähintään kolme kuukautta ennen huoltoseisokin ilmoitettua alkamisajankohtaa. Siirtoa koskevaa päätöstä ei saa tehdä, jos huoltoseisokin siirtäminen aiheuttaisi vaaran voimalaitoksen teknisestä vikaantumisesta taikka vaarantaisi voimalaitoksen käyttöturvallisuuden. Sähkömarkkinaviranomaisen tulee kuulla Turvatekniikan keskusta ja, jos huol-

toseisokki koskee ydinvoimalaitosta, Säteilyturvakeskusta ennen siirtoa koskevan päätöksen tekemistä. Siirtoa koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen ole kieltänyt päätöksen täytäntöönpanoa tai määrännyt sitä keskeytettäväksi.

Sähkömarkkinaviranomainen voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun päätöksensä tehosteeksi uhkasakon.

37 §

Sähkön tuontia ja vientiä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Ministeriön asetuksella voidaan säätää, että sähkön tuontia ja vientiä koskevista sopimuksista on ilmoitettava ministeriölle. Ilmoituksessa on annettava asetuksessa säädetyt tiedot.

38 §

Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät

Lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta kuuluu ministeriölle.

Sähkömarkkinaviranomaisen tehtävänä on valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1228/2003 noudattamista. Maan rajan ylittävien sähköjohtojen rakentamista sekä sähkön tuontia ja vientiä valvoo kuitenkin ministeriö.

Sähkömarkkinaviranomaisen tehtävänä on yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa seurata sähkön tarjonnan ja kysynnän tasapainon kehitystä Suomessa.

Sähkömarkkinaviranomaisen tulee julkaista vuosittain valvontaa sekä sähkön tarjonnan ja kysynnän tasapainon kehitystä koskevat kertomukset että huolehtia tehtäviinsä liittyvistä kansainvälisistä tiedonantovelvoitteista.

38 a §

Sähkömarkkinaviranomaisen vahvistamat ehdot ja menetelmät

Sähkömarkkinaviranomaisen tulee päätöksellään vahvistaa verkonhaltijan ja järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan noudatettavaksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

1) menetelmät verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana;

2) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

3) verkonhaltijan liittämispalvelun ehdot ja menetelmät liittamisesta perittävien maksujen määrittämiseksi;

4) järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi.

Vahvistuspäätöksen tulee perustua 3, 4 ja 6 a luvussa sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa säädettyihin perusteisiin. Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

1) verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvostusperiaatteista;

2) verkkotoimintaan sitoutuneelle pääomalle hyväksyttävän tuoton määrittämistavasta;

3) verkkotoiminnan tuloksen määrittämistavasta sekä sen edellyttämästä tuloslaskelman ja taseen oikaisusta;

4) verkkotoiminnan tehostamiseen kannustavasta tavoitteesta ja sen määrittämistavasta sekä menetelmästä, jolla tehostamistavoitetta sovelletaan hinnoittelussa;

5) hinnoittelurakenteen määrittämistavasta, jos määrittämistapa on tarpeen verkkoon pääsyn toteuttamiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöön panemiseksi taikka jos määrittämistapa liittyy järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen hinnoitteluun.

Vahvistuspäätös, jota sovelletaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin menetelmiin, on

voimassa neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa tämän valvontajakson loppuun. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

38 b §

Sähkömarkkinaviranomaisen vahvistuspäätöksen muuttaminen

Sähkömarkkinaviranomainen voi muuttaa 38 a §:n 1 momentissa tarkoitettua vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille verkonhaltijan tai järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan hakemuksesta tai sähkömarkkinaviranomaisen omasta aloitteesta. Päätöstä voidaan muuttaa sähkömarkkinaviranomaisen aloitteesta:

1) jos päätöksen kohde on antanut virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat vaikuttaneet päätöksen sisältöön;

2) jos muutos perustuu lainsäädännön muuttamiseen tai muutoksenhakutuomioistuimen antamaan ratkaisuun;

3) jos muutokseen on painava syy päätöksen antamisen jälkeen tapahtuneen olosuhteiden olennaisen muutoksen taikka vanhentuneiden ehtojen tai hinnoittelujärjestelyjen uudistamisen johdosta; tai

4) jos muutos on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen veloitteen täytäntöön panemiseksi.

38 c §

Sähkömarkkinaviranomaisen päätös valvontajakson päätyttyä

Sähkömarkkinaviranomaisen tulee 38 a §:ssä tarkoitettua valvontajakson päätyttyä antamallaan päätöksellä velvoittaa verkonhaltija alentamaan pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen menetelmien perusteella määritettyjä siirtopalvelumaksujaan kuluvan valvontajakson

aikana sillä määrällä, jolla verkkotoiminnan tuotto on päättyneen valvontajakson kuluessa ylittänyt kohtuullisen tuoton määrän, taikka oikeuttaa verkonhaltija korottamaan siirtopalvelumaksujaan kuluvan valvontajakson aikana sillä määrällä, jolla verkkotoiminnan tuotto on päättyneen valvontajakson kuluessa alittanut kohtuullisen tuoton määrän. Jos verkkotoiminnan tuotto on ylittänyt valvontajakson kuluessa kohtuullisen tuoton määrän vähintään 5 prosentilla, on alennettavaan määrään lisättävä korko, joka lasketaan koko alennettavalle määrälle vuotuisena korkona päättyneen valvontajakson ajalta 38 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vahvistuspäätöksen mukaisesti määritetyn oman pääoman koron keskiarvon mukaan.

Sähkömarkkinaviranomainen voi painavasta syystä pidentää 1 momentissa tarkoitettua tasotusjaksoa.

38 d §

Sähköverkkoliiketoiminnan luovutus ja verkonhaltijoiden sulautuminen valvontajakson ollessa kesken

Jos verkonhaltija luovuttaa sähköverkkoliiketoiminnan toiselle tai sulautuu toiseen toiminnanharjoittajaan 38 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua valvontajakson ollessa kesken, sovelletaan luovutuksen tai fuusion johdosta toiselle siirtynyttä verkkotoimintaa koskevaa vahvistuspäätöstä luovutuksensaajaan tai vastaanotettavaan yhteisöön valvontajakson loppuajan. Luovutuksensaaja tai vastaanottava yhteisö vastaa luovuttavan tai sulautuvan verkonhaltijan asiakkaille 38 c §:n mukaisesta siirtopalvelumaksujen palautuksesta myös siltä osin kuin palautus perustuu luovutusta tai sulautumista edeltävään valvontajakson osaan. Luovutuksensaaja tai vastaanottava yhteisö saa vastaavasti edukseen 38 c §:ssä tarkoitettua oikeuden siirtopalvelumaksujen korottamiseen myös siltä osin kuin oikeus perustuu luovuttajan tai sulautuvan verkonhaltijan toimintaan luovutusta tai sulautumista edeltävän valvontajakson osan aikana.

Sähkömarkkinaviranomaisen on annettava luovuttajan ja luovutuksensaajan pyynnöstä eril-

linen päätös, jossa vahvistetaan 1 momentissa tarkoitettu määrä luovutusajankohtana.

39 §

Valvontaviranomaisten toimivalta valvontasioissa

Jos joku rikkoo tai laiminlyö tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä taikka verkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa säädettyjä velvoitteitaan, valvontaviranomaisen on velvoitettava hänet korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Velvoitepäätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin virhe tai laiminlyönti tulee korjata. Velvoitepäätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 38 c §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Valvontaviranomainen voi asettaa 1 momentissa sekä 38 a—38 c §:ssä tarkoitetun päätöksensä tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisessa ja sen tuomitsemisessa maksettavaksi noudatetaan uhkasakkolaissa (1113/1990) säädettyä menettelyä.

Valvontaviranomaiselle annettavia tietoja koskevan velvoitteen täytäntöönpanosta säädetään jäljempänä erikseen.

39 a §

Erityissäännökset sähkömarkkinaviranomaiselle tehtävien tutkintapyyntöjen käsittelystä

Sähkömarkkinaviranomaisen on käsiteltävä verkonhaltijoita koskevat tutkintapyynnot kahden kuukauden kuluessa tutkintapyynnön vastaanottamisesta. Sähkömarkkinaviranomainen voi pidentää käsittelylle asetettua määräaika, jos tutkintapyyntö koskee teholtaan yli 40 megavolttiampeerin suuruisen voimalaitoksen liittämistä perittäviä maksuja taikka jos tutkintapyynnön käsittely edellyttää lisätietojen hankki-

mista. Jälkimmäisessä tapauksessa määräaika voidaan pidentää enintään kahdella kuukaudella, jonka jälkeen määräaika voidaan pidentää edelleen tutkintapyynnön tekijän suostumuksella.

40 §

Sähköverkon luvattoman rakentamisen estäminen

Ministeriöllä on oikeus määrätä keskeytettäväksi maan rajan ylittävän sähköjohdon rakentaminen tai kieltää sen käyttö, jos rakentaminen on aloitettu tai sähköjohto on rakennettu ilman tämän lain mukaista lupaa.

41 §

Lain suhde kilpailulainsäädäntöön

Kilpailuviraston tulee julkaista vuosittain kertomus kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) soveltamisesta sähkömarkkinoilla. Kertomus on toimitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle Suomea sitovien kansainvälisten tiedonantovelvoitteiden mukaisesti.

42 §

Tietojen antaminen viranomaisille

Sähköverkkotoimintaa sekä sähkön myyntiä, tuotantoa, tuontia tai vientiä harjoittavan henkilön, yhteisön tai laitoksen on annettava ministeriölle ja sähkömarkkinaviranomaiselle tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Tämän lisäksi ministeriölle ja sähkömarkkinaviranomaiselle on annettava muiden tässä laissa tarkoitettujen tehtävien tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisia tilasto- ja muita tietoja.

Sähkömarkkinaviranomaisen asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain mukaisen valvontatehtävän toteuttamiseksi sekä sähkömarkkinaviranomaisen antaman vahvistus- tai velvoitepäätöksen noudattamisen valvomiseksi

toimittaa tarkastus valvottavaa toimintaa harjoittavan yhteisön tai laitoksen hallinnassa olevissa tiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Valvottavaa toimintaa harjoittavan yhteisön tai laitoksen on vaadittaessa esitettävä tarkastusta toimittavalle virkamiehelle tarkastusta varten ne asiakirjat ja tietojärjestelmissään olevat tallenteensa sekä järjestettävä pääsy niihin sähkölaitteisiin ja -laitteistoihin, joilla voi olla merkitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus ottaa maksutta jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista sekä tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

Jos joku rikkoo tai laiminlyö tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä velvoitteitaan tietojen antamisesta tai toimittamisesta valvontaviranomaiselle, voi valvontaviranomainen velvoittaa hänet korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisessa ja sen tuomitsemisessa maksettavaksi noudatetaan uhkasakko-laissa säädettyä menettelyä.

43 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

— — — — —

10 luku

Vahingonkorvaus ja rangaistukset

44 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Joka 9 §:n 2 momentin (liittämisvelvollisuus), 10 §:n 1 momentin (siirtovelvollisuus), 21 §:n 1 momentin (toimitusvelvollisuus) tai 27 i §:n (sähköntoimituksen keskeyttäminen sähkönkäyttäjistä johtuvasta syystä) vastaisella menettelyllä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

45 §

Luvaton sähköverkkotoiminnan harjoittaminen

Joka harjoittaa sähköverkkotoimintaa ilman 4 §:ssä tarkoitettua lupaa taikka rakentaa sähköjohdon ilman 18 §:ssä tarkoitettua lupaa, on tuomittava *luvattomasta sähköverkkotoiminnan harjoittamisesta* sakkoon, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

46 §

Voimalaitoksen käyttörikkomus

Joka

1) laiminlyötyään 36 a §:n 1 momentissa säädetyn voimalaitoksen suunniteltua huoltoseisokkia koskevan ilmoitusvelvollisuuden täyttämisen järjestää ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan voimalaitoksen huoltoseisokin tai

2) rikkoo sähkömarkkinaviranomaisen antamaa huoltoseisokin siirtämistä koskevaa päätöstä,

on tuomittava *voimalaitoksen käyttörikkomuksesta* sakkoon.

47 §

*Järjestelmävelvoitteisiin liittyvän salassapito-
velvollisuuden rikkominen*

Rangaistus 16 e §:ssä säädetyn salassapito-velvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan.

48 §

*Kunnan oikeus harjoittaa sähköliiketoimintaa
alueensa ulkopuolella*

— — — — —

50 §

Virka-apu

— — — — —

51 §

Muutoksenhaku

Sähkömarkkinaviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Sähkömarkkinaviranomaisen tämän lain 16 §:n 2 momentin, 38 a—38 d ja 39 §:n nojalla sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 7 artiklan nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valituksen käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Käsittelyn ja asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.

Ministeriön tämän lain nojalla antamaan päätökseen sekä hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Sähkömarkkinaviranomaisella on oikeus hakea valittamalla muutosta tässä laissa tarkoitettuun lupa-asiaa koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen sekä 2 momentissa tarkoitettuun markkinaoikeuden päätökseen, jolla muutoksenhakutuomioistuimella on kumonnut sähkömarkkinaviranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä.

52 §

Erityissäännökset sähkömarkkinaviranomaisen päätösten täytäntöönpanokelpoisuudesta

Sähkömarkkinaviranomaisen tämän lain 38 a—38 d ja 39 §:n nojalla antamaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei sähkömarkkinaviranomainen päätöksessään toisin määrää. Päätöstä, joka koskee virheellisesti perityn maksun palauttamista yksittäiselle asiakkaalle, tai päätöstä, joka koskee uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista, ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Muutoksenhakutuomioistuimella on lisäksi

oikeus antaa määräyksiä päätösten täytäntöönpanosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

53 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

55 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

2. Lain 15 §:n 3 momentin säännöstä siirtopalvelujen erillisestä hinnoittelusta sovelletaan jakeluverkonhaltijan maantieteellisesti toisistaan erillään sijaitseviin vastuualueen osiin, jotka on muodostettu lain voimaantulon jälkeen.

3. Lain 15 b §:n säännöstä ei sovelleta ennen lain voimaantuloa tehtyihin määräaikaisiin sopimuksiin.

4. Lain 27 a §:n 1 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sähkösopimuksiin, jos momentissa tarkoitettu viivästys on tapahtunut lain voimaantulon jälkeen. Lain 44 §:ää sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sähkösopimuksiin.

5. Lain 34 a §:n 1 momenttia sovellettaessa viimeksi päättyneisiin kalenterivuosiin luetaan myös ennen lain voimaantuloa päättyneet kalenterivuodet.

6. Jos 34 a §:n 1 momentissa tarkoitettu kynnysarvo on täyttynyt sähköverkkotoimintaa harjoittavan yrityksen osalta ennen tämän lain voimaantuloa, on 34 a §:n 1 momentin edellyttämät yritys rakenteiden muutokset toteutettava 1 päivään tammikuuta 2007 mennessä.

7. Ensimmäinen 38 a §:ssä tarkoitettu valvontajakso alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005. Sähköverkonhaltijan ensimmäinen valvontajakso on pituudeltaan kolme vuotta.

8. Lain 39 a §:n säännöksiä sovelletaan tutkintapyyntöihin, jotka sähkömarkkinaviranomainen on vastaanottanut tämän lain voimaantulon jälkeen.

9. Lain 51 §:n 2 momentin säännöstä sovelletaan sähkömarkkinaviranomaisen lain 39 §:n nojalla antamaan päätökseen, jos päätöstä koskeva asia on tullut vireille lain voimaantulon jälkeen.

10. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 6 §:n 2 momentin, 13 §:n, 16 c §:n 2 mo-

mentin, 16 d §:n, 22 §:n 2 momentin, 23 §:n taikka 34 §:n 1 tai 2 momentin nojalla annetut kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset jäävät voimaan siihen saakka, kunnes toimivaltaisen viranomaisen antamat asetukset ja määräykset tulevat voimaan.

11. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

markkinaoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun markkinaoikeuslain (1527/2001) 1 §, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 9 §:n 3 momentti sekä 15 § seuraavasti:

1 §

Markkinaoikeuden toimivalta ja toimipaikka

Markkinaoikeus käsittelee ne asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

- 1) kilpailunrajoituksista annetussa laissa (480/1992);
- 2) julkisista hankinnoista annetussa laissa (1505/1992);
- 3) sähkömarkkinalaissa (386/1995);
- 4) maakaasumarkkinalaissa (508/2000);
- 5) eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetussa laissa (1528/2001);
- 6) muussa laissa.

Markkinaoikeuden toimipaikka sijaitsee Helsingissä.

5 §

Asiantuntijajäsenten kelpoisuus ja määrääminen

— — — — —
Edellä 1 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn osallistuvilta asiantuntijajäseniltä edellytetään, että he ovat suorittaneet soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja ovat perehtyneet kilpailuoikeuteen, hankintatoimeen, energiamarkkinoihin, talous-

tieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin.

Edellä 1 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn osallistuvilta asiantuntijajäseniltä edellytetään, että he ovat suorittaneet soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja ovat perehtyneet kuluttajansuojaan, markkinointiin, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin.

8 §

Jaostot

Markkinaoikeus toimii jaostoihin jakautuneena siten kuin tuomioistuimen työjärjestyksessä tarkemmin määrätään. Jaostot huolehtivat ensisijaisesti kilpailu-, hankinta- ja energiamarkkinainsäädännön tai markkinaoikeudellisen lainsäädännön alaan kuuluvien asioiden käsittelystä.

9 §

Päätösvaltaisuus

Edellä 1 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn voi myös, jos asian laatu sitä edellyttää, osallistua 2 momentissa mainittu määrä asiantuntijajäseniä. Markkinaoikeus on päätösvaltainen lisäksi kokoonpa-

nossa, jossa asian käsittelyyn osallistuu kaksi jäsentä ja enintään kaksi asiantuntijajäsentä, jos ratkaistavassa asiassa oikeuskäytäntö on vakiintunutta.

15 §

Käsittelyn julkisuus

Asian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan oikeudenkäynnin julkisuudesta annettua lakia (945/1984). Suullinen käsittely on toimitettava suljetuin ovin sellaisissa 1 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus tai jotka markkinaoikeus määrää käsiteltäväksi suljetuin ovin sillä perusteella, että julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Valtioneuvosto voi tarvittaessa määrätä markkinaoikeuteen uusia sivutoimisia asiantuntijajäseniä, joiden toimikausi kestää aiemmin määrättyjen asiantuntijajäsenten toimikauden loppuun.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2004